

Hr Hammarskjöld blundar

andra grupper, påstått att man måste söka genom allmänna förhandlingar och en säkerhetspakt nå återförening och att alliansfrihet och vägran att upprusta är förutsättningarna för detta.

Det märkligaste i vallsituationen är att denna motsättning synes stadd i upplösning. Adenauers och Ollenhauers valtal — liksom deras i går refererade intervjuuttalanden — tyder på att tvisten till stor del reducerats till en strid om ord. Adenauer vill ha förhandlingar, säkerhetspakt och återförening på grundval av den nu följda utrikespolitiken; Ollenhauer vill inte ändra denna politik, inte gå ut ur Atlantpakten, förrän återförening vunnits. Det är svårt att se skillnaden i medel — viktigare är att fastslå att några utsikter att nå målet inte inom överskådlig tid finns.

På vissa mindre viktiga punkter är visserligen motsättningen mellan de båda största partierna klarare. Socialdemokraterna vill avskaffa värnplikten och är mot upprustning med atomvapen. Men då partiet godtar Atlantpakten, blir kravet i atomvapenfrågan inte möjligt att effektuera, och frågan om värnplikts- eller elitarmé är markerat sekundär. För övrigt är det tydligt att de partier med vilka socialdemokratin skulle kunna alliera sig, närmast FDP, inte, eller inte i sin helhet, ansluter sig ens till dessa krav. Hur än valen går, ligger Västtysklands utrikes- och försvarspolitik fast, och efter all sannolikhet segrar de som haft ansvaret för utformandet av denna politik.

Före detta nationernas generalsekreterare har för några dagar sedan avgivit en rapport om världsläget, en introduktion till en större redogörelse som skall komma senare. I början sägs några bestämda ord om läget i Mellanöstern. Hr Hammarskjöld betonar att FN bör arbeta för "återställande av stilleståndsvattnen" mellan Israel och arabstaterna och för "konstruktiv hjälp" åt de arabiska flyktingarna. Försöket att genom samtal och förhandlingar främja dessa syften har emellertid, erkännes det, hittills varit fruktösa. Efter denna utflykt i verkligheten kommer illusionismen i form av ett allmänt försvar för FN och vad organisationen gjort under det senaste året. Denna framställning är äkta Hammarskjöld: undvikande, överslätande, slingringarna stundom klart oriktiga.

Att FN — eller mera realistiskt uttryckt USA — lät Ungern krossas av Ryssland, men med kraft ingrep mot Israel och dess hjälpare England och Frankrike är lätt att förstå; att ingripa mot det starka och hårda Ryssland var att riskera ett världskrig, att ingripa mot den andra sidan, som var eftergiven och relativt svag, innebär inte någon större risk. Men naturligtvis berör hr Hammarskjöld inte så uppenbara och otrevliga sanningar. Han skriver som om de agerande staterna och statsgrupperna vore bestämda av vissa föreställningar om tillämpningen av FN:s stadga. Han gör sig till och med besväret att hävda att majoriteten i båda fallen, då det gällde Ungern och då det gällde Israel, "handlade i överensstämmelse med dess tolkning av tillämpligheten av paktens bestämmelser". Naturligtvis låter det sig sägas, men det kan inte vara generalsekreteraren obekant att staterna tolkade bestämmelserna så som det passade dem, att kommunistregimerna därför kunde fördöma Israel men frikänna den ohyggliga ryska politiken mot Ungern.

Sedan kommer det vanliga om FN: organisationen är ofullkomlig, men av oersättligt värde, och den skall sakta, genom "en process av organiskt växande", bli mera effektiv. (Någon sådan utveckling har inte ägt

rum, tvärtom har de rättsprinciper som uppbär FN blivit så systematiskt kränkta att de knappast längre återopas.) Allianserna utanför FN utdöms inte, men de "örklaras vara" begränsade i sitt värde som skydd för våra länders nuvarande och framtida trygghet och välfärd". (Som om inte FN just från den synpunkten vore av ojämförligt mindre betydelse eller, riktigare, praktiskt taget värdelöst.) Det sägs rent av att "nationer eller grupper" av nationer aldrig mer kan vara i stånd att leva och att tillvälla sig egenmaktighet i internationella frågor på det sätt som förut var naturligt". (Satsen är visserligen extra oklar, men inte desto mindre förbluffande. tio månader efter det Ryssland slagit ned Ungern.) Generalsekreteraren går slutligen direkt in för kalsuparteorin: "Jag kan inte se något berättigande i talet om ansvarskännande och ansvarslösa nationer."

Times karaktäriserar detta sistnämnda påstående som bevis på "en avsiktlig blindhet för sakernas verkliga tillstånd"; man kan inte i god tro, menar tidningen, uraktlåta att se en skillnad mellan fredliga och aggressiva stater. Detsamma

kan sägas om hr Hammarskjöld's resonemang över huvud. Det är otänkbart att posten som generalsekreterare i FN skulle medföra en sådan förblindelse att tro på den nyss citerade satsen eller på att ingen nation kan uppträda egenmäktigt eller på att FN är ett starkare skydd för freden än de hotade staternas försvarsallians verkligen skulle drabba postens innehavare. Det vore, kort sagt, en förolämpning mot hr Hammarskjöld att utgå från att han tror vad han säger. Förhållandet måste vara det att hr Hammarskjöld säger vad han anser lämpligt att säga. Han är anställd i FN och säger vad han antar gagna FN. Det är rena Couémetoden: Säg att ni är bra och blir bättre för var dag, så blir det så, även om ni vid ordens utsäende känner er skral och är rädd för att bli ännu skralare.

Har hr Hammarskjöld i denna komplicerade och otrevliga mening rätt? Det är inte möjligt att med säkerhet bedöma. Propagandalögner kan falla ihop, men de kan också vara verksamma, det vet vi alla. Vår hypotes är dock att hr Hammarskjöld i detta fall är orealistisk på ett djupare sätt än Times anmärkning antyder. Han tycks inte begripa att propagandan blir maktlös vid en viss gräns: då den innehåller påståenden vilkas falskhet inses av alla. Den gränsen har generalsekreteraren överskridit. Vi förstår väl att hr Hammarskjöld inte kan tala sanning, inte säga vad han tycker, men dåliga förfalskningar bör han inte bjuda på.